

Seán Ó Riain

An Bheilg

An mbaineann an freagra seo le tuairim phearsanta an fhreagróra nó an bhfuil sé déanta thar ceann na heagraíochta thuasluaite?

Pearsanta

An bhfuil tú toilteanach go bhfoilseofar an freagra seo ar shuíomh gréasáin na Roinne www.ahg.gov.ie?

Tá

Cumarsáid faoi alt 9 den Acht (Litreacha, ríomhphoist & cora poist)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cumarsáid a fhreagairt sa teanga ina bhfuarthas í;
- Faisnéis i scríbhinn nó leis an bpost leictreonach a eisiúint i nGaeilge nó go dátheangach.

1. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Is leor, is níl siad iomarcach.

Foilseacháin faoi alt 10 den Acht

Dualgais reatha faoin Acht:

- Doiciméid áirithe a fhoilsiú go comhuaineach i nGaeilge agus i mBéarla (m.sh. tuarascálacha bliantúla, cuntais iniúchta, tograí beartais phoiblí, ráitis straitéise srl.

2. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Is leor, is níl siad iomarcach.

Comharthaí, stáiseanóireacht & fógairtí taifeadta béil faoi na Rialacháin faoin Acht (I.R. Uimh. 391 de 2008)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cloí leis na Rialacháin maidir le húsáid na Gaeilge agus an Bhéarla ar chomharthaí, ar stáiseanóireacht agus i bhfógairtí taifeadta béil.

3. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Is leor, is níl siad iomarcach.

Scéimeanna Teanga faoin Acht

Is iad na scéimeanna teanga croílár an Achta Teanga. Leagtar amach sna scéimeanna teanga an córas trína bhforbraíonn comhlachtaí poiblí a gcuid seirbhísí trí Ghaeilge thar thréimhse ama. Is trí na scéimeanna teanga a dhéileáiltear le húsáid na Gaeilge ar shuíomhanna gréasáin, ar bhileoga, ar bhróisiúir, ar fhoirmeacha, trí sheirbhísí teileafóin, trí sheirbhísí idirphearsanta eile, trí sheirbhísí ar líne srl.

4. (a) I do thuairimse, an bhfuil córas na scéimeanna teanga sásúil, an bhfuil sé iomarcach nó an dteastaíonn leasú air?

Is gá go nglacfaí dáiríre leis na spriocdhátaí uile, is go gcuirfí na scéimeanna leasaithe uile isteach in am.

4. (b) An bhfuil malairt córais a mholfa a bheadh níos éifeachtaí agus níos éifeachtúla?

Níos mó béime a leagan ar úsáid rialta na Gaeilge a phleanáil - ní leor foghlaim, ná cúrsaí a eagrú. Ní tharlóidh an úsáid aisti féin - ní mór í a phleanáil go córasach.

Seirbhísí ó chomhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht

Sa chaoi is gur féidir leis an Stát tacú le stádas agus le húsáid na Gaeilge sa Ghaeltacht, tá sé an-tábhachtach go mbeidh pobal na Gaeltachta ábalta a ngnóthaí oifigiúla a dhéanamh leis an Stát trí Ghaeilge.

5. (a) An bhfuil tú sásta leis na seirbhísí atá á soláthar trí Ghaeilge ag comhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht?

Níl. Ba cheart go mbeadh gach seirbhísí ó chomhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht ar fáil as Gaeilge, gan eisceacht.

5. (b) An bhfuil leasuithe a mholfa a chuirfeadh le héifeachtacht agus le héifeachtúlacht na gcomhlachtaí poiblí sa réimse seo?

Daoine le Gaeilge amháin a bheith ag plé leis an nGaeltacht - cead ag daoine gan Ghaeilge a bheith ag plé leis an nGalltacht.

Forálacha eile faoin Acht

Tá forálacha eile san Acht a dhaingníonn cearta maidir le húsáid na Gaeilge san Oireachtas, sna cúirteanna agus i gcóras logainmneacha an Stáit.

6. I do thuairimse, an leor na forálacha seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Ní leor ceart an Ghaeilge a úsáid san Oireachtas, dar liom. Is gá cleachtas go mbeidh nithe áirithe, tábhachtacha, ar siúl go rialta as Gaeilge. Mar shampla, díospóireacht idir cheannairí na bpáirtithe uile ar feadh 15 nóimead, ag an am céanna gach seachtain. Léirigh an díospóireacht ar TG4 le linn an olltoghcháin gur leor an méid Gaeilge atá ag ceannairí na bpáirtithe anois.

Comhlachtaí poiblí faoin Acht

Cuireann an tAcht dualgas ar chomhlachtaí poiblí, atá liostaithe faoin Acht, seirbhísí a sholáthar trí Ghaeilge. Tá liosta iomlán na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht ar fáil ag www.ahg.gov.ie.

Tá na comhlachtaí poiblí seo a leanas liostaithe faoin Acht – Ranna agus oifigí Rialtais, údaráis áitiúla, ollscoileanna, institiúidí tríú leibhéal eile, coistí gairmoideachais, an Garda Síochána, an tSeirbhís Chúirteanna, na Coimisinéirí Ioncaim, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, gníomhaireachtaí, boird & cuideachtaí Stáit eile.

7. I do thuairimse, an bhfuil liosta na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht cuí nó an dteastaíonn leasú sa réimse seo?

Cuí, measaim.

Oifig an Choimisinéara Teanga

Is faoin Acht a bunaíodh Oifig an Choimisinéara Teanga. Is é príomhról na hOifige ná monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an Achta.

8. I do thuairimse, an bhfuil cumhachtaí agus feidhmeanna na hOifige sin dóthanach nó iomarcach agus an dteastaíonn leasuithe orthu?

Ba cheart éisteacht leis an gCoimisinéir féin faoi sin, óir is aige atá an taithí chuí.

Go ginearálta

9. An bhfuil leasuithe eile a mholfá ar an Acht le cinntiú gur reachtaíocht í atá oiriúnach agus cuí dá feidhm?

Ba cheart dualgas na seirbhíse Gaeilge a leathnú go cuideachtaí príobháideacha a bhfuil níos mó na 100 duine ag obair iontu.

10. Céard iad na seirbhísí trí Ghaeilge a bhfuil éileamh agat féin orthu ó chomhlachtaí poiblí nó an gceapann tú gur cheart tosaíocht a thabhairt dóibh?

An maolú a bhaint de stádas na Gaeilge san Aontas Eorpach nuair a bheidh an chéad athbhreithniú oifigiúil eile ar siúl in 2015. Ba chuí go mbeadh lánstádas AE ag an nGaeilge in 2016, agus céad bliain tar éis Éirí Amach na Cásca á gceiliúradh. Chuige sin, is gá na haistritheoirí a oiliúint anois - beidh gá le 150 aistritheoir Gaeilge sa Bhruiséil is i Lucsamburg chun an Ghaeilge a chur ar chomhchéim leis na 22 teanga oifigiúil eile. Má tá Málta in ann é a dhéanamh, ba cheart go mbeadh Éire, a bhfuil breis is 10 n-oiread daonra Mhálta aici, in ann é a dhéanamh. Agus ní faic an costas: níos lú na eurocent amháin in aghaidh an Eorpaigh sa bhliain (500 milliún duine san Aontas Eorpach), agus breis is 100 post fiúntacht do dhaoine óga cáilithe le Gaeilge le cur ar fáil sa Bhruiséil is i Lucsamburg.

11. Céard iad na constaicí nó na deacrachtaí a fheictear duit a bhaineann le seirbhísí ar chomhchaighdeán a sholáthar i nGaeilge ag comhlachtaí poiblí?
Easpa tola agus samhlaíochta i measc polaiteoirí agus státseirbhíseach.

12. Céard iad na leasuithe a mholfá ar an Acht le forbairt a dhéanamh ar sheirbhísí Stáit trí Ghaeilge ar bhonn éifeachtach agus éifeachtúil ó thaobh costais de?

1. An Ghaeilge a bheith níos feiceálaí i lár an aonaigh. Í a bheith le cloisint go rialta sa Dáil, sa Seanad agus sa Bhruiséil (Parlaimint na hEorpa, Comhairle na nAirí). 2. Mír san Acht a éileoidh úsáid rialta na Gaeilge go poiblí a phleanáil, ní cearta amháin. 3. Feachtas poiblí chun daoine a spreagadh le níos mó Gaeilge a labhairt le páistí óga is le leanaí - beidh breis is a ndóthain Béarla acu ar aon nós.